

Dele. Jeg troer saaledes, at den ærede Rigsdagsmands Udtryk i Adressen gaar udenom det egentlig foreliggende Spørgsmaal; thi forsaavidt jeg har opfattet Sagens nærværende Stilling, er der egentlig ikke Tale om Gjenoprettelsen af den administrative Forbindelse mellem Slesvig og Holsteen, og vel heller ikke om at nægte den konstitutionelle Forbindelse mellem Slesvig og Danmark, men der er kun Tale om, at i denne konstitutionelle Forbindelse skal Holsteen optages, og at den administrative Forbindelse mellem Holsteen og Slesvig kun forsaavidt skal finde Sted, som Kongeriget deeltager i denne Forbindelse. Paa Realiteten af dette Spørgsmaal behøver jeg paa Sagens nærværende Standpunkt ikke videre at gaar ind; men det forekommer mig, at det næsten gjør Adressen betydningsløs, at den gaar udenom det, der maa siges at være det foreliggende Spørgsmaal. Vel er der i Adressen Tale om, at Forbundslandet Holsteens særegne Stilling skal udtrykkes ved tilsvarende Institutioner. I mange Henseender kan man ikke andet end være aldeles enig med den ærede Rigsdagsmand i den Tanke, at Forbundslandets særegne Stilling maa udøve Indflydelse paa Ordningen af Monarkiets Forhold; paa hvad Maade imidlertid denne Indflydelse skal udøves, derom vilde der maaskee, naar man skulde gaar i Enkelthederne, være stor Meningsforffjellighed. Man kunde maaskee mene, at det var tilstrækkeligt, at Forholdene fik en klar og bestemt Skikkelse, at der blev bevaret Leilighed til at forandre Forholdene, eftersom det tydske Forbunds Forhold selv forandredes. Hvad mig selv angaar, saa har jeg allerede tidligere ved en anden Leilighed udtalt som min Anskuelse i saa Henseende, at jeg troer, at der i selve Forholdet til Holsteen maa være noget Elastisk, der svarer til selve det tydske Forholds, til selve Forbundslandets Udvikling, og at man altsaa fornemmelig bør ved denne Ordning sørge for, at denne Elasticitet bliver bevaret, saaledes at det bliver muligt, at selve Forbundslandet udvikler sig i Overensstemmelse med Udviklingen af det tydske Forbund. Uagtet der saaledes i flere væsentlige Punkter maatte ønskes temmelig betydelige Forandringer i den foreslaaede Adresse, og,

uagtet jeg ikke er kommen til nogen afgjørende Mening, om det maaskee ikke vilde være hensigtsmaassigere at vælge en anden Vej til at udtrykke det, som er Folkethingets politiske Anskuelse, saa mener jeg dog, at, da der for Tid den kun er Spørgsmaal om Adressens Fremme, gjør man ikke rigtigt i at negte sit Samtykke til, at dette Forslag til en Adresse fremmes videre.

Grundtvig: Da Spørgsmaalet kun er om, hvorvidt dette Forslag til en Adresse til Hans Majestæt skal nyde Fremme eller ikke, saa skal jeg ikke for Diebliffet indlade mig paa, hvorvidt jeg anseer denne Form for den bedste til at udtrykke Folkethingets Anskuelse i denne Sag, om Noget kan kaldes Folkethingets Anskuelse, og heller ikke paa, hvorvidt der er udtrykt i den, hvad der maa udtrykkes, for at det kan være et virkeligt Skridt af Folkethinget til at faae Indflydelse paa Rigets Stilling; men der er to Ting, som jeg dog allerede paa dette Trin anseer det for min Pligt fra mit Stade at bemærke. Den ene er, at hvad end Meningen er ved at sige om Danmarks Rige, at det ikke er et Rige, at det kan findes i et andet Rige, saa maa jeg paa Danmarks Riges og paa Danmarks Riges Grundlovs Begne protestere mod ethvert saadant Udtryk. Den anden er, at hvad den ærede Forslagsstiller bemærkede, og hvad der jo ofte under mange Bendinger er blevet sagt, nemlig, at det skulde være vor Hensigt eller være vor Pligt at udtrykke os saaledes i Adressen til Kongen, at vi derved hverken kunde gjøre nogen Tillid eller Mistillid til Ministeriet, synes mig at være aldeles fortafeligt. Tillid er der nu vistnok ikke, saa den kunne vi ikke her komme til at udtale; men havde vi Tillid, saa var jo denne Adresse aldeles overflødig; men jeg mener ogsaa, at dersom vi ikke have andet end Mistillid at udtale, den da ogsaa er overflødig. Dersom vi efter de Oplysninger, Ministeriet har givet os, vel ikke om hvad det vil gjøre, men om hvad det ikke vil eller ikke tør gjøre, endnu kunde troe og virkeligen troede, at det Maal, Ministeriet sigter til, kunde være overensstemmende med Folkets Ønsker og med Rigets Lære, og dersom vi endnu troe, at det er